

16 mei 1961

U 5919/61 - C 46 - P1/PS9.

*F. A. 10048/17*

Land:

Frankrijk/Algerije/Verenigde Staten.

Onderwerp:

De rol van de CIA in de putsch in Algerije,  
21/22 april 1961.

Referenties:

Datum van  
waarneming:

Mei 1961.

Bron:

Betrouwbaar.

Informanten:

Goed geïnformeerde gezaghebbende Franse journa-  
listieke kringen.

Opmerkingen:

Verzonden aan:

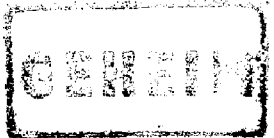
de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY  
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

**GEHEIM**



## Frankrijk/Algerije/ de Verenigde Staten

DE ROL VAN DE C.I.A. IN DE PUTSCH IN ALGERIJE, 21/22 APRIL '61

In Franse gezaghebbende kringen is men er van overtuigd, dat CHALLE, die er om bekend staat niet over één nacht ijs te gaan, in geen geval met het avontuur begonnen zou zijn, als hij niet was aangemoedigd. Alles wijst er op, dat CHALLE de betekenis van wat bepaalde ongeautoriseerde tussenpersonen hem zeiden schromelijk heeft overschat en met name gedacht heeft, dat het gesputter van de hoge buitenlandse militairen in de N.A.V.O. tegen De GAULLE impliceerde, dat ook die buitenlandse regeringen een staatsgreep met grote welwillendheid zouden begroeten.

Enkele aanwijzingen

Een der belangrijkste feiten - of beter feitjes - waarop de suggestie van Amerikaanse aanmoediging steunt, is dat er drie Amerikaanse officieren van de Parijse ambassade in Algerije waren op het ogenblik van de staatsgreep. Zij vertrokken reeds maandag 24 april met stille trom en toen zij per boot in Frankrijk aankwamen, trachtten zij zelfs te verbergen, dat zij Amerikanen waren.

Een tweede feit is, dat men in de Verenigde Staten een week vóór de putsch al sprak over een aanstaande coup de force en dat terwijl men in Frankrijk zelfs juist in de heilige overtuiging leefde, dat er geen vuiltje aan de lucht was. Zo bemerkte Kamer-voorzitter CHABAN-DELMAS tijdens zijn bezoek aan Washington, dat men op het staatssecretariaat de mond vol had over de dreigende completeen, terwijl oud-premier REYNAUD, die kort daarop in New York aankwam, hoogst verbaasd was over alle toespelingen op komende moeilijkheden.

Een derde element is de bespreking die op 12 april - de dag na De GAULLEs "hoogst ernstige" persconfe-

rentie - in Spanje heeft plaats gehad en waaraan behalve SALAN tenminste twee Amerikanen, een Spanjaard (SERRANO SUNER?) en een Duitser hebben deelgenomen.

Of de aanwezige Amerikanen echter lid van de C.I.A. waren, blijft een open vraag. Het was bekend, dat SALAN al sinds geruime tijd contact zocht met anti-gaullistische Amerikanen. Men noemt in dit verband de Amerikaanse oud-ambassadeurs TAYLOR en HUGHES.

Er wonen in Spanje enkele Amerikaanse zakenlieden, die goede betrekkingen met SERRANO SUNER hebben onderhouden en die in ieder geval vroeger lid van de O.S.S. en/of C.I.A. zijn geweest. Of zij thans nog deel van deze organisatie uitmaken is twijfelachtig.

#### De "rapporten"

Op die bijeenkomst van de 12e april zou SALAN de belofte hebben gekregen, dat KENNEDY niet op een putsch zou reageren, volgens sommigen zou er zelfs beloofd zijn, dat de generaalsregering - indien zij snel slaagde - binnen 48 uur door de Verenigde Staten erkend zou worden.

Daarep zou de C.I.A. een rapport naar Washington hebben gezonden, waarin staat gemaakt werd van de ernstige ontevredenheid der Franse militairen in het algemeen over De GAULLES persconferentie, die "de deur voor het communisme in Noord-Afrika" had geopend. Er werd gewezen op het communisme, dat in de G.P.R.A. smeulde en bedreigd met het gevaar, dat er Sowjet bases in Algerije zouden komen. Indien dit rapport werkelijk in die zin gesteld was, mag men aannemen, dat niet weinigen in Washington hieraan geloof hebben gehecht, met name bij hen die het communisme tot nu toe bestreden hebben door in verschillende landen anti-communistische dictaturen te steunen.

Het hoofd van de C.I.A., DULLES, heeft het bestaan van zo'n rapport ontkend, maar hij heeft wel toegegeven, dat hij een rapport had ontvangen waarin gewezen werd

op CHALLEs briljante staat van dienst, op het feit dat hij bij het leger in Algerije zeer populair was en dat hij vele vrienden in N.A.V.O.-kringen telde.

Er is verder sprake van een tweede rapport, dat op zondag 23 april in Washington zou zijn aangekomen en waarin de toestand zeer rooskleurig voor de muiters werd voorgesteld: de putsch is geslaagd, het merendeel van het leger doet mee, het zou een gevaar zijn voor de Verenigde Staten er tegenin te gaan, De GAULLES verzet ertegen dreigt tot een volksfront te leiden.

#### De dementi's

Aan dementi's van Amerikaanse zijde heeft het niet ontbroken, integendeel. Zodra de Franse ambassadeur in Washington, ALPHAND, zondagmorgen 23 april om "opheldering" vroeg, zijn hem de meest formele verzekeringen gegeven. DULLES, RUSK en diens woordvoerder WHITE en de Amerikaanse ambassadeur in Parijs hebben alle geruchten met grote kracht gedementeed.

De Amerikaanse regering vond het buitengewoon irriterend, dat de Franse regering van haar kant er een volledig zwijgen over bewaarde. Officieel was dat, omdat de Franse regering het dementeren een zaak achtte, die uitsluitend aan de Amerikanen toekwam. In werkelijkheid was men er in Parijs geenszins van overtuigd, dat er niets aan de hand was geweest. Vooral het Elysée, d.w.z. "l'entourage", toonde zich zeer acceptisch over de Amerikaanse dementi's, terwijl men op Matignon wat meer overtuigd bleek van de Amerikaanse goede trouw.

Zoals bekend heeft Minister JOXE tijdens een persconferentie gezegd, dat hij wel wat anders aan zijn hoofd had dan aandacht te schenken aan eventuele Amerikaanse inmenging. COUVE DE MURVILLE, die ten lange leste op 5 mei met een dementi kwam - twee weken na dato - verklaarde voor de Kamercommissie alleen, dat de Franse regering geen schuld

had aan de verspreiding van de geruchten en dat uit KENNEDY's boodschappen aan De GAULLE gebleken was, dat de Verenigde Staten De GAULLE alleen maar hadden willen helpen.

Dit "ementi" bevredigde de Amerikanen niet erg, men had het graag wat categorischer gezien.

#### De C.I.A.

Het lijkt niet de minste twijfel, dat de C.I.A. vele contacten had in de kringen der uiterst-rechtse samenzweeiders en dat zij lucht had van een nieuw complot. Dit wordt trouwens toegegeven, maar men verdedigt zich in Washington, dat ook de Franse geheime dienst op de hoogte was en dat de C.I.A. evenmin als deze wist wanneer het uur zou slaan. Het is bekend, dat CHALLE bevriend was met de chef van de C.I.A. in Parijs, ULMER.

De C.I.A. is trouwens bijzonder goed "ingevoerd" in Franse rechtse kringen in Parijs, Bonn, Madrid, Algiers en Rabat.

#### Buitenlandse militairen

Vele buitenlandse officieren in de N.A.V.O. en verschillende militaire attachés in Parijs zijn nogal "ultra" en in ieder geval hebben zij het grootste begrip voor de "malaise" in het Franse leger. Dit geldt met name voor enkele Duitsers en in zeer sterke mate voor de Italiënen. Als anecdotie moet hier vermeld worden, dat twee militaire attachés van Italië met elkaar slaags geraakt zijn in het bureau van hun ambassadeur, omdat zij van mening verschilden over de putsch. In verband hiermee zij het incident geneemd van de Italiaanse generaal, die een plechtigheid in Italië verliet, toen er gesproken werd van de "fascistische generaals in Algiers". Achteraf deelde een woordvoerder mee, dat de generaal niet uit protest was weggelopen, doch omdat hij een steentje in zijn schoen had.

Deze sympathie, die CHALLE bij zijn buitenlandse krijgsmakkers ondervond, werd natuurlijk nog versterkt door het feit, dat hij De GAULLE ook veroordeelde wegens diens gebrek aan medewerking in de N.A.V.O. Ook het argument dat Algerije geen communistisch bolwerk mocht worden, deed het goed, evenals trouwens in het Pentagon waar men in tegenstelling tot het Witte Huis ook een "neutralistisch Algerije" al levensgevaarlijk vindt.

### Conclusie

Uit dit alles mag men opmaken, dat er contacten zijn geweest, dat bepaalde Amerikanen CHALLE en SALAN wellicht in bedekte termen hebben aangemoedigd of in ieder geval hen hebben verzekerd, dat KENNEDY werkeloos zou blijven toezien. Zeer zeker heeft CHALLE de betekenis van deze verzekeringen overtrokken, vandaar zijn boodschap aan KENNEDY zaterdag 22 april via een Amerikaanse radiocorrespondent.

Vast staat verder, dat, als er al contacten geweest zijn, deze in geen geval op instigatie van de Amerikaanse regering of zelfs maar met haar medeweten hebben plaats gevonden. Verder staat ook vast, dat KENNEDY De GAULLE onmiddellijk zijn volledige - desgewenst gewapende - hulp heeft toegezegd, iets dat bij De GAULLE trouwens niet in goede aarde viel en dat hij bovendien Tunesië en Marokko diezelfde zaterdag de meest volledige garanties heeft gegeven, ook dat alweer tot ongenoegen van De GAULLE.

Tenslotte kan nog worden opgemerkt, dat KENNEDY het Amerikaans consulaat in Algiers ten strengste verboden heeft in contact met de muiters te treden.

---

Mei 1961.